

ferrante

Príbeh
nového
priezviska

Elena
Ferrante

Preklad
Ivana Dobrákovová

Druhá časť
Neapolskej ságy

2.

Elena Ferrante

Príbeh nového priezviska

Elena Ferrante
STORIA DEL NUOVO COGNOME

COPYRIGHT © 2012 by Edizioni E/O

TRANSLATION © Ivana Dobráková 2016, 2023

COPYEDITING Martina Kubealaková, Ivan Adamec

COVER © Barbora Šajgalíková

SLOVAK EDITION © Inaque 2016, 2023

ISBN 978-80-8207-184-2

ISBN e-book 978-80-8207-185-9

Elena Ferrante

Príbeh nového priezviska

INAQUE

ZOZNAM POSTÁV A ZHRNUTIE UDALOSTÍ Z PRVÉHO DIELU

Rodina Cerullovcov (rodina šustra):

Fernando Cerullo, obuvník, Lilin otec. Dcére po ukončení základnej školy neumožnil pokračovať v štúdiu.

Nunzia Cerullová, Lilina matka. S dcérou si rozumie, ale nemá dostatočnú autoritu, aby ju podporila proti otcovi.

Raffaella Cerullová, prezývaná *Lina* či *Lila*. Narodila sa v auguste 1944. Vo veku šesťdesiatšesť rokov zmizne z Neapola bez jedinej stopy. Vynikajúca žiačka, v desiatich rokoch napíše príbeh s názvom *Modrá víla*. Zanechá štúdium po koncoročnej skúške na základnej škole a priučí sa obuvníckemu remeslu.

Rino Cerullo, Lilin starší brat, tiež šuster. Spolu so svojím otcom Fernandom založia vďaka Lile a peniazom Stefana Carracciho obuvnícku fabriku Cerullo. Zasnúbi sa so Stefanovou sestrou Pinucciou Carracciovou. Jeho meno nesie aj prvorodený Lilin syn.

ďalšie deti

Rodina Grecovcov (rodina vrátnika):

Elena Grecová, prezývaná *Lenuccia* alebo *Lenù*. Narodila sa v auguste 1944, je rozprávačkou dlhého príbehu, ktorý čítate. Elena ho začala písať vo chvíli, keď sa dozvedela o zmiznutí svojej priateľky Liny Cerullovej, ktorú ako jediná vždy volala Lila. Po skončení základnej školy Elena pokračuje v štúdiu s čoraz lepším prospechom. Už od raného detstva je zamilovaná do Nina Sarratoreho, ale svoju lásku tají.

Peppe, *Gianni* a *Elisa*, Elenini mladší súrodenci

otec, vrátnik na radnici

matka, žena v domácnosti. Elenu desí jej krívanie.

Rodina Carracciocov (rodina dona Achilleho):

don Achille Carracci, obor z rozprávok, kšeftár na čiernom trhu, úžerník. Bol zavraždený.

Maria Carracciová, žena dona Achilleho, matka Stefana, Pinuccie a Alfonsa. Pracuje v rodinnom údenárstve.

Stefano Carracci, syn nebohého dona Achilleho, Lilin manžel. Spravuje majetok, ktorý nazhromaždil jeho otec, a spolu

so sestrou Pinucciou, bratom Alfonsom a matkou Mariou je majiteľom prosperujúceho údenárstva.

Pinuccia, dcéra dona Achilleho. Pracuje v údenárstve. Zasnúbi sa s Liliným bratom Rinom.

Alfonso, syn dona Achilleho. V škole sedáva v lavici s Elenou. Chodí s Marisou Sarratoreovou.

Rodina Pelusovcov (rodina stolára):

Alfredo Peluso, stolár. Komunista. Sedí vo väzení po obvinení a odsúdení za vraždu dona Achilleho.

Giuseppina Pelusová, Alfredova žena. Robotníčka v tabakovej továrni, je oddaná deťom a uväznenému manželovi.

Pasquale Peluso, najstarší syn Alfreda a Giuseppiny, murár, militantný komunista. Ako prvý si všimol Lilinu krásu a vyznal jej lásku. Nenávidí Solarovcov. Chodí s Adou Cappucciovou.

Carmela Pelusová, necháva sa prezývať aj *Carmen*. Predavačka v galantérii, Lila ju neskôr zamestná v novom Stefanovom údenárstve. Chodí s Enzom Scannom.

ďalšie deti

Rodina Cappucciovcov (rodina bláznivej vdovy):

Melina, príbuzná Nunzie Cerullovej, vdova. Umýva schodiská v domoch v starej štvrti. Bola milenkou Donata Sarratoreho, Ninovho otca. Sarratoreovci opustili štvrť práve pre tento pomer a Melina takmer zošalela.

Melinin manžel, vykladal debničky s ovocím a zeleninou na trhu a umrel za nejasných okolností.

Ada Cappucciová, Melinina dcéra. Ako dievča pomáhala matke umývať schodiská. Vďaka Lile ju zamestnajú ako predavačku v údenárstve v starej štvrti. Chodí s Pasqualem Pelusom.

Antonio Cappuccio, jej brat, automechanik. Chodí s Elenou a veľmi žiarli na Nina Sarratoreho.

ďalšie deti

Rodina Sarratoreovcov (rodina železničiara-básnika):

Donato Sarratore, železničiar, básnik, novinár. Veľký sukničkář, bol milencom Meliny Cappucciovej. Keď Elena trávila prázdniny na Ischii v tom istom dome ako Sarratoreovci, bola nútená v rýchlosti ostrov opustiť, pretože Donato ju sexuálne obťažoval.

Lidia Sarratoreová, Donatova žena

Nino Sarratore, najstarší z piatich detí Donata a Lidie. Neznáša svojho otca. Je to vynikajúci študent.

Marisa Sarratoreová, Ninova sestra. Učí sa s nevalným prospechom za firemnú sekretárku. Chodí s Alfonsom Carraccim.

Pino, *Clelia* a *Ciro Sarratoreovci*, mladšie deti Donata a Lidie

Rodina Scannovcov (rodina zelovocára):

Nicola Scanno, zelovocár

Assunta Scannová, Nicolova žena

Enzo Scanno, syn Nicolu a Assunty, tiež zelovocár. Lila k nemu už od detstva pociťuje náklonnosť. Ich vzťah sa začal, keď Enzo počas školskej súťaže preukázal nečakané schopnosti v matematike. Enzo chodí s Carmen Pelusovou.

ďalšie deti

Rodina Solarovcov (rodina majiteľa kaviarne-cukrárne U Solaru):

Silvio Solara, majiteľ kaviarne-cukrárne, monarchista, fašista, camorrista spätý s nelegálnymi obchodmi vo štvrti. Bránil zrodu obuvníckej fabriky Cerullo.

Manuela Solarová, Silviova žena, úžerníčka: vo štvrti sa všetci boja jej červeného zošita, do ktorého si zapisuje pôžičky.

Marcello a *Michele Solarovci*, synovia Silvia a Manuely. Namyslení, arogantní, napriek tomu sa tešia obľube dievčat vo štvrti, prirodzene okrem Lily. *Marcello* sa zamiluje do Lily, ale ona ho odmietne. *Michele*, o niečo mladší od Marcella, je chladnejší, inteligentnejší, násilníkovejší. Chodí s Gigliolou, cukrárovou dcérou.

Rodina Spagnuolovcov (rodina cukrára):

pán Spagnuolo, cukrár v kaviarni-cukrárni U Solaru

Rosa Spagnuolová, cukrárova žena

Gigliola Spagnuolová, cukrárova dcéra, frajerka Micheleho Solaru

ďalšie deti

Rodina Airotovcov:

Airota, profesor gréckej literatúry

Adele, jeho žena

Mariarosa Airotová, staršia dcéra, profesorka dejín umenia v Miláne
Pietro Airota, študent

Vyučujúci:

Ferraro, učiteľ a knihovník. Keď boli Lila a Elena malé, učiteľ ich odmenil za ich čitateľskú húževnosť.

Olivierová, učiteľka. Ako prvá si všimla Lilino a Elenino nadanie. Lila v desiatich rokoch napísala krátky príbeh s názvom *Modrá víla*. Elene sa príbeh veľmi páčil a dala ho prečítať učiteľke Olivierovej. Ale učiteľka, nahnevaná, lebo Lilini rodičia sa rozhodli, že dcéru nepošlú na nižšiu strednú školu, sa k príbehu nikdy nevyjadrila. Dokonca sa prestala Lilou zaoberať a sústredila sa len na to, aby uspela Elena.

Gerace, profesor na gymnáziu

Galianiová, profesorka na gymnáziu, veľmi erudovaná vyučujúca, komunistka. Hneď ju očarí Elenina inteligencia. Požičiava jej knihy, v konflikte s učiteľom náboženstva sa postaví na jej stranu.

Ďalšie postavy:

Gino, lekárnikov syn. Elenin prvý frajer.

Nella Incardová, sesternica učiteľky Olivierovej. Žije v Barane na Ischii a ubytovala u seba Eleny, ktorá prišla na prázdniny k moru.

Armando, študent medicíny, syn profesorky Galianiovej

Nadia, študentka, dcéra profesorky Galianiovej

Bruno Soccavo, priateľ Nina Sarratoreho a syn bohatého priemyselníka zo štvrte San Giovanni a Teduccio

Franco Mari, študent

MLADOSŤ

1

Na jar roku 1966 mi veľmi rozrušená Lila zverila kovovú škatuľu s ôsmimi zošitmi. Bála sa, že si ich prečíta jej manžel, preto ich viac nemohla mať doma. Škatuľu som zobrala bez komentára, až na ironickú poznámku o tom, ako pevne ju obmotala špagátom. V tom čase bol náš vzťah mizerný, ale pravdepodobne som mala ten pocit iba ja. Pri tých zriedkavých príležitostiach, keď sme sa videli, Lila nedávala najavo žiadne rozpaky, bola láskavá, nikdy jej nevyklázlo ani jedno nepriateľské slovo.

Keď ma požiadala, aby som prisahala, že škatuľu v nijakom prípade neotvorím, urobila som to. No len čo som sa ocitla vo vlaku, rozviazala som špagát, vytiahla som zošity a pustila sa do čítania. Nebol to denník, hoci v ňom detailne zaznamenala udalosti zo svojho života už od konca základnej školy. Pôsobilo to skôr ako svedectvo jej zarytého odhodlania písať. Stránky boli plné opisov: konár stromu, rybníky, kameň, list s bielym žilkovaním, domáce hrnce, jednotlivé diely kávovaru, ohrievač, uhlie a popol, podrobná mapa nášho dvora, široká cesta, zhrdzavená železná kostra továrne za rybníkmi, ihrisko a kostol, rúbanisko za železničnou traťou, nové domy, rodičovský byt, obuvnícke nástroje, ktoré používali jej otec a brat, ich pohyby pri práci a najmä farby, farby každej veci v rozličnej fáze dňa. Ale neboli tam len opisy. Miestami sa objavovali osamotené slová v nárečí a v taliančine, niekedy zakrúžkované, bez komentára. A cvičné preklady z latinčiny a gréčtiny. A celé úryvky v angličtine o dielničkách vo štvrti, tovare, káre prekypujúcej ovocím a zeleninou, s ktorou Enzo Scanno chodil každý deň ulicami a somára pri tom držal za ohlávku. A toľko úvah o knihách, ktoré čítala, o filmoch, čo videla v sále na fare. A mnohé z názorov, ktoré zastávala v rozhovoroch s Pasqualem a so mnou. Iste, celé to bolo nesúvislé, ale všetko, čo Lila uväznila v písme, nadobúdalo vyšší zmysel a dokonca ani na stránkach, ktoré napísala v jedenás-

tich či dvanástich rokoch, som nenašla jediný riadok, ktorý by znel detinsky.

Zvyčajne boli vety extrémne presné, interpunkcia veľmi dôsledná, písmo elegantné ako nás naučila učiteľka Olivierová. Ale niekedy, akoby jej nejaká droga zaplavila žily, Lila nesplnila plán, ktorý si určila. Vtedy sa texty menili na dýchavičné, vety naberali horúčkovitý rytmus, interpunkcia sa vytrácala. Obvykle jej však netrvalo dlho, aby sa znovu vrátila k pokojnému, jasnému štýlu. Ale tiež sa mohla náhle zaraziť a zvyšok stránky zaplnila obrázkami pokrútených stromov, zvrásnených hôr v hmle, pokrivených tvárí. Strhli ma jej uhladené, ale aj uletené záznamy, a čím viac som čítala, tým viac som sa cítila oklamaná. Koľko len cvičenia bolo za tým listom, ktorý mi poslala pred rokmi na Ischii: preto bol tak dobre napísaný. Vložila som všetko späť do škatule a sľúbila si, že sa v nej už nebudem hrať.

Ale čoskoro som zas podľahla, zošity ma k sebe ťahali vábivou silou, ktorú Lila vyžarovala už od detstva. Opísala štvrté, rodinných príslušníkov, Solarovcov, Stefana, každú osobu a vec s neľútostnou presnosťou. A čo si len dovolila ku mne, k tomu, čo som hovorila, čo som si myslela, k ľuďom, ktorých som mala rada, k môjmu samotnému výzoru. Zvečnila pre ňu rozhodujúce momenty bez toho, aby sa starala o čokoľvek a kohokoľvek. V textoch sa zračila čistá radosť, ktorú zakúsila, keď v desiatich rokoch napísala príbeh, *Modrú vílu*. Rovnako jasne tam vyjadrila, ako trpela, lebo naša učiteľka Olivierová sa neunúvala jej k príbehu povedať čo len slovo, celkom ho ignorovala. Prečítala som si o jej utrpení a zúrivosti, lebo ja som išla na nižšiu strednú školu a o ňu som sa nestarala, ju som opustila. Ale aj o nadšení, s ktorým sa naučila remeslo obuvníčky, a o túžbe po odvete, vďaka ktorej nakreslila nové topánky, a o potešení, že vyrobila jeden pár spolu s bratom Rinom. Bola tam bolesť, keď jej otec Fernando povedal, že topánky nie sú dobre urobené. Na stránkach som našla všetko možné, ale najmä nenávisť k bratom Solarovcom, zúrivé rozhodnutie, s ktorým odmietla lásku staršieho Marcella, a okamih, keď sa rozhodla, že sa zasnúbi s krotkým údenárom Stefanom Carraccim, ktorý chcel

z lásky kúpiť prvý pár topánok, čo vyrobila, a prisahal, že ich bude navždy opatrovať. Ach, pekný moment, keď sa v pätnástich cítila ako bohatá a elegantná dáma, zavesená do svojho snúbenca, ktorý len z lásky k nej investoval kopy peňazí do otcovho a bratovho obuvníctva, do obuvi Cerullo. A aké zadostučinenie zažívala: topánky zrodené z jej predstavivosti viac-menej hotové, byť v novej štvrti, svadba v šestnástich. A aká okázalá svadobná hostina nasledovala, aká sa len cítila šťastná. No potom sa uprostred osláv objavil Marcello Solaro, spolu s bratom Micheleom, obutý práve v tých topánkach, o ktorých jej manžel tvrdil, že mu na nich tak záleží. Jej manžel. Čo za muža si vlastne zobrala? Teraz, keď už bola ruka v rukáve, si strhne falošnú masku a ukáže jej ohavne skutočnú tvár? Otázky a neprikrášené fakty o našej biede. Strávila som nad tými stránkami celé dni, celé týždne. Preštudovala som si ich, napokon som sa naučila naspamäť úryvky, ktoré sa mi páčili, ktoré ma nadchýnali, ktoré ma hypnotizovali, ktoré ma ponížovali. Za ich prirodzenosťou bola iste nejaká faloš, ale nedokázala som zistiť aká.

Napokon som jedného novembrového večera vyčerpaná vyšla von a zobrala som so sebou aj škatuľu. Už som to nemohla vydržať, cítiť na sebe a v sebe Lilu aj teraz, keď som bola veľmi uznávaná, aj teraz, keď som mala život mimo Neapola. Zastavila som sa na moste Solferino a pozerala sa na svetlá rozmazané ľadovou hmlou. Položila som škatuľu na múr, pomaly som ju po milimetri posúvala, až spadla do rieky, takmer akoby sa dolu zrútila ona, Lila osobne, so svojimi myšlienkami, slovami, zlomyseľnosťou, s ktorou každému vracala úder, s jej spôsobom, ktorým si ma privlastnila, ako každú osobu či vec, či udalosť, či vedomosť, ktoré sa o ňu obtreli: knihy a topánky, jemnosť a násilie, svadba a svadobná noc, návrat do štvrte v novej úlohe pani Raffaelly Carracciovej.

2

Nemohla som uveriť, že Stefano, taký láskavý, taký zamilovaný, daroval Marcellovi Solarovi pripomienku Lily ako dievčatka, stopu po jej námahe na topánkach, ktoré si vymyslela.

Zabudla som na Alfonsa a Marisu, ktorí sa rozprávali pri stole s rozžiarеныmi očami. Už som nevnímala matkin pripitý smiech. Vytratila sa hudba, spevákov hlas, tancujúce páry, Antonio, ktorý vyšiel na terasu zožieraný žiarlivosťou, ostával za sklom a pozoroval fialové mesto, more. Vybledol dokonca aj obraz Nína, ktorý len pred chvíľou opustil sálu ako archanjel bez zvestovania. Teraz som videla len Lilu, ako čosi pobúrene hovorí Stefanovi do ucha, mŕtvolne bledá v svadobných šatách. Neusmieval sa, na tvári sa mu rozlievala biela škvrna od rozpakov, šírila sa mu od čela až k očiam ako karnevalová maska. Čo sa deje, čo sa teraz stane? Moja priateľka k sebe ťahala manžela oboma rukami. Dávala do toho silu, dôverne som ju poznala, a tak som cítila, že keby mohla, odtrhla by mu ruku a prešla by sálou, držiac ju vysoko nad hlavou, krv kvapkajúca na vlečku, a použila by ju ako kyjak, ktorým by Marcellovi dobre miereným úderom rozbila hlavu. Tak ako Samson osľou čeľusťou pobil tisíc mužov. Ach áno, urobila by to, a pri tej predstave sa mi srdce prudko rozbúšilo, v hrdle mi vyschlo. Potom by obom mužom vylúpla oči, odšklbla by im mäso z kostí na tvári, pohrýzla by ich. Áno, áno, cítila som, že chcem, chcem, aby sa to stalo. Koniec lásky a neznesiteľnej slávnosti, žiadne objatia v posteli v Amalfi. Zničiť hneď každú vec a osobu vo štvrti, rozprášiť ich na márne kúsky, utiecť, ja s Lilou, odísť žiť niekam ďaleko, vedno schádzať s radostnou okázalosťou po schodíkoch do zatratenia, my dve samy v neznámych mestách. Zdalo sa mi to ako správne vyústenie toho dňa. Ak nás nič nemohlo zachrániť, ani peniaze, ani mužské telo a ani štúdium, tak sme mohli rovno všetko zničiť. V hrudi mi rástol jej hnev, moja a zároveň nie moja sila ma naplnila radosťou z toho, že strácam samu seba. Túžila som, aby táto sila vystúpila z brehov. Ale zároveň som si uvedomila, že ma desí. Až neskôr som pochopila, že viem byť potichu nešťastná len preto, že som neschopná násilných reakcií, obávam sa ich, radšej ostávam nehybná a živím v sebe nevraživosť. Lila nie. Keď opustila svoje miesto, postavila sa s takou rozhodnosťou, až rozochvela stôl, príbor v špinavých tanieroch, prevrátila pohár. Zatiaľ čo sa Stefano mechanicky snažil zabrániť tomu, aby rozliate víno stieklo na šaty pani

Solarovej, vyšla rýchlym krokom bočnými dverami, potahujúc šaty zakaždým, keď sa niekde zachytili.

Napadlo mi, že sa za ňou rozbehnem, stisnem jej ruku, pošepkám jej preč, preč odtiaľto. Ale ani som sa nepohla. Pohol sa Stefano, po kratučkom zaváhaní sa za ňou vybral, preplietol sa pomedzi tancujúce dvojice.

Poobzerala som sa okolo seba. Všetci si všimli, že niečo rozrušilo nevestu. Ale Marcello sa naďalej sprisahaneckým spôsobom zhováral s Rinom, akoby bolo prirodzené, že chodí v tých topánkach. Obchodník s kovmi pokračoval v čoraz obscénnejších prípitkoch. Najnižšie postavení v hierarchii stolov a hostí sa naďalej snažili pokrytecky tváriť, že je všetko v poriadku. Jednoducho, zdalo sa, že nikto okrem mňa si neuvedomil, že práve posvätený zväzok – a ktorý bude pravdepodobne trvať až do smrti manželov, s deťmi, početnými vnúčatami, radosťami a bolesťami, striebornou, zlatou svadbou – sa pre Lilu, nech by sa jej manžel akokoľvek snažil, aby mu odpustila, už skrátka a dobre skončil.

3

Nasledujúce udalosti ma v prvej chvíli sklamali. Sedela som vedľa Alfonsa a Marisy, no nevenovala som pozornosť ich rečiam. Čakala som na známky vzbury, ale nič sa nestalo. Vyznať sa v Lilinej hlave bolo ako zvyčajne ťažké: nepočula som ju kričať, nepočula som ju vyhrážať sa. Stefano sa po polhodine znovu objavil, veľmi srdečný. Prezliekol si oblek, z čela a z okolia očí mu zmizla biela škvrna. Obchádzal príbuzných a priateľov a čakal, kým sa objaví manželka, a keď sa vrátila do sály oblečená už nie ako nevesta, ale v cestovných šatách, v belasom pastelovom kostýme, s veľmi svetlými gombíkmi a modrom klobúčiku, hneď sa k nej pripojil. Lila naberala striebornou lyžicou bonbóny z krištáľovej nádoby a rozdávala ich deťom, potom prešla pomedzi stoly a rozniesla bonboniéry najprv svojim príbuzným, potom Stefanovým. Ignorovala celú rodinu Solarovcov a dokonca aj svojho brata Rina, ktorý sa jej s trochu úzkostným úsmevom spýtal: už ma nemáš rada? Neodvetila, bonboniéru podala Pinuccii.

Mala neprítomný pohľad, ešte výraznejšie líčne kosti než zvyčajne. Keď prišiel rad na mňa, roztržito mi podala, bez čoho len spojeneckého úsmevu, keramický košík plný bonbónov, zavinutý v bielom tyle.

Medzičasom už Solarovci pre toľkú nezdvorilosť znerózneli, ale Stefano situáciu vzápätí zmiernil, keď ich po jednom objal s prívetivým, mierumilovným výrazom a pritom mrmlal: „Je unavená, majte strpenie.“

Pobožkal na líca aj Rina, no švagor nespokojne zvrátil tvár, začula som: „To nie je únavou, Ste', tá sa narodila chybná a je mi to ľúto kvôli tebe.“

„Chybné veci sa opravia,“ vážne odvetil Stefano.

Potom som videla, ako sa rozbehol za manželkou, ktorá už kráčala k dverám, zatiaľ čo sa z orchestra šírili opité zvuky a mnohí sa tlačili k východu, aby ich ešte pozdravili.

Teda žiadny zlom, neujdeme spolu po cestách sveta. Predstavila som si mladomanželov, pekných, elegantných, ako nastupujú do auta so sklápacou strechou. Zanedlho dorazia na amalfitánske pobrežie do luxusného hotela a zo smrteľnej urážky ostane len trucovanie, ktoré bude ľahké prekonať. Nerozmyslela si to. Lila sa odo mňa s konečnou platnosťou odtrhla a – zrazu sa mi zdalo – vzdialenosť bola v skutočnosti väčšia, než som si myslela. Ona sa *nielenže* vydala, neobmedzila sa na to, že bude každý večer spať s mužom, aby sa podrobila manželským rituálom. Súviselo to s niečím, čo mi predtým nedošlo, ale v tej chvíli sa mi zdalo očividné. Lila tým, že prijala ktovieakú obchodnú dohodu, ktorú spečatila medzi jej manželom a Marcellom jej dievčenská námaha, priznala, že jej na ňom záleží viac než na akejkoľvek inej osobe či veci. Ak *už* kapitulovala, ak *už* strávila tú urážku, puto so Stefanom muselo byť naozaj silné. Milovala ho, milovala ho ako dievčatá vo fotorománoch. Po celý zvyšok života mu obetuje každú svoju schopnosť a on si tú obeť ani nevšimne, bude ho obklopovať bohatstvo citu, inteligencie, predstavivosti, ktoré ju charakterizovali, a nebude ani vedieť, ako s nimi naložiť, premrhá ich. Nie som schopná, pomyslela som si, nikoho tak milovať, ani Nina, viem len tráviť čas nad knihami. A na zlomok sekundy som sa videla rovnaká ako

orbitá miska, do ktorej moja sestra Elisa dávala jesť mačiatku, až kým sa viac neukázalo a miska ostala prázdna a zaprášená na odpočívadle. V tej chvíli som so silným pocitom úzkosti nadobudla presvedčenie, že som zašla príďaleko. Musím sa vrátiť späť, musím sa správať ako Carmela, Ada, Gigliola, aj samotná Lila. Prijať štvrt', zahnať pýchu, potrestať namyslenosť, prestať ponížovať toho, kto ma miluje. Keď sa pobrali aj Alfonso a Marisa, aby prišli načas na stretnutie s Ninom, urobila som veľký okruh, aby som sa vyhla matke, a pripojila som sa k svojmu frajerovi na terase.

Bola som oblečená príliš ľahko, slnko už zapadlo, začínala byť zima. Len čo ma Antonio zbadal, zapálil si cigaretu a ďalej predstieral, že sa pozerá na more.

„Poďme odtiaľto,“ navrhla som.

„Chod' si so Sarratoreho synom.“

„Chcem odísť s tebou.“

„Klamárka.“

„Prečo?“

„Lebo keby ťa chcel, nechala by si ma tu a nepovedala by si mi ani čau.“

Mal pravdu, ale nahnevalo ma, že to hovorí tak otvorene, že si nedáva pozor na jazyk. Zasyčala som naňho: „Ak nechápeš, že práve riskujem, lebo kedykoľvek môže prísť moja matka a kvôli tebe ma prefackať, tak to znamená, že myslíš len na seba a na mne ti vôbec nezáleží.“

V mojich slovách postrehol málo nárečia, všimol si dĺžku súvetia a stratil trpezlivosť. Odhodil cigaretu, schmatol ma za zápästie s čoraz horšie ovládanou silou a vykričal mi – výkrik uviaznutý v hrdle –, že on tam bol pre mňa, len pre mňa, to ja som mu nakázala, aby sa pri mne stále držal, v kostole a na hostine, áno, ja, a nechala si ma to odprisahať, chrčal, prisahaj, že ma nikdy nenecháš samu, a tak som si dal ušiť oblek a som zadlžený až po uši u pani Solarovej a aby som ti urobil radosť, aby som urobil to, o čo si ma žiadala, nestrávil som ani minútu s matkou a súrodencami: ale odmena za to je aká, odmena je, že si sa ku mne správala ako k nejakému chujovi, stále si sa rozprávala s básnikovým synom a ponížila si ma pred všetkými priateľmi, kvôli tebe som vyzeral ako pako,

lebo pre teba nie som nikto, lebo ty si veľmi vzdelaná a ja nie, lebo nerozumiem veciam, čo hovoríš, a je to pravda, čistá pravda, že im nerozumiem, ale kurník šopa, Lenù, pozri sa na mňa, pozri sa mi do očí: myslíš si, že ma vodíš na špagáte, myslíš si, že nedokážem povedať dosť, ale v tom sa mylíš, vieš všetko, ale nevieš, že ak teraz so mnou vyjdeš tamtými dverami, ak ti teraz poviem, no dobre, a odídeme, ale potom zistím, že sa vídaš v škole alebo kdekoľvek inde s tým kreténom Ninom Sarratorem, zabijem ťa, Lenù, zabijem ťa, a tak si to dobre rozmysli, nechaj ma hneď tu, zúfal si, nechaj ma, bude to tak pre teba lepšie, a pritom sa na mňa díval červenými a obrovskými očami a slová vyslovoval tak, že naširoko otváral ústa, kričal ich na mňa bez toho, aby kričal, s rozšírenými, celkom čiernymi nosnými dierkami, a v tvári mal také utrpenie, že som si pomyslela, že si možno vnútri ubližuje, lebo vety, kričané takto v hrdle, v hrudi, no ktoré nevybuchnú na vzduchu, sú ako úlomky ostrého železa, ktoré mu zraňujú pľúca a hltan.

Nejasne som cítila, že takýto útok potrebujem. Zovretie okolo zápästia, strach, že ma zbije, prúd ubolených slov ma napokon utešili, zdalo sa mi, že aspoň jemu na mne veľmi záleží.

„Ubližuješ mi,“ pošepla som.

Pomaly povolil zovretie, ale naďalej sa na mňa s otvorenými ústami uprene díval. Dať mu váhu a autoritu, pripútať sa k nemu, pokožka na zápästí mi fialovela.

„Ako sa rozhodneš?“ spýtal sa ma.

„Chcem ostať s tebou,“ odvetila som, ale nadurdená.

Zavrel ústa, oči sa mu naplnili slzami, zahľadel sa na more, aby ich zahnal späť.

Krátko nato sme sa ocitli na ulici. Nepočkali sme na Pasqualeho, Enza, dievčatá, s nikým sme sa nerozlúčili. Najdôležitejšie bolo, aby nás nevidela moja matka, a tak sme zdrhli peši, už bola tma. Chvíľu sme kráčali vedľa seba bez toho, aby sme sa dotýkali, potom mi Antonio neisto ovinul ruku okolo pliec. Chcel mi dať najavo, že čaká na moje odpustenie, takmer akoby to celé zavinil. Keďže ma mal rád, rozhodol sa, že bude hodiny, ktoré som pred jeho očami, zvodná a zvedená, strávila s Ninom, považovať za nejaké halucinácie.

„Urobil som ti modrinu?“ spýtal sa a chcel sa mi dotknúť zápästia.

Neodvetila som. Stisol mi plecيا širokou dlaňou, dala som najavo, že je mi to nepríjemné, čo ho prinútilo povoliť zovretie. Čakal, čakala som. Keď sa znovu pokúsil o znamenie kapitulácie, ovinula som mu ruku okolo pása.

4

Neprestajne sme sa bozkávali, za stromom, v bráne domu, v tmavých uličkách. Potom sme nasadli na autobus, prestúpili, až sme dorazili na stanicu. Peši sme sa vybrali k rybníkom, ďalej sa bozkávali na málo frekventovanej ceste, ktorá sa tiahla popri železnici.

Cítila som sa rozhorúčená, hoci šaty boli ľahké a večerný chlad zbavoval pokožku tepla a spôsobil mi náhle triašky. Antonio sa na mňa občas v tieni pritisol, objímal ma s takou náruživosťou, až ma to bolelo. Jeho pery pálii, horúčava jeho úst mi rozpaľovala myšlienky a predstavivosť. Lila a Stefano, hovorila som si, sú možno už v hoteli. Možno práve večerajú. Možno sa už prezliekli na noc. Ach, môcť tak spať pritisnutá k mužovi, netrpieť už zimou. Cítila som Antoniov jazyk, krútil sa mi v ústach, a zatiaľ čo mi stískal prsia cez látku šiat, hladila som mu pohlavie cez vrečko nohavíc.

Čiernu oblohu akoby pofrkali obláčiky žiariace od svitu hviezd. Hnilobný zápach machu a pôdy pri rybníkoch ustupoval sladkastým vôňam jari. Tráva bola vlhká, voda chvítami zabublala, akoby do nej spadol žaluď, kameň, žaba. Prešli sme známou cestou, viedla ku skupinke zoschnutých stromov s tenkými kmeňmi a škaredo polámanými konármi. Pár metrov odtiaľ stála stará konzerváreň, budova s prepadnutou strechou, samé železné trámy a plech. Cítila som v sebe potrebu rozkoše, čohosi, čo ma ťahalo zvnútra ako napnutý zamatový pás. Chcela som, aby túžba našla veľmi prudké uspokojenie, schopné celý ten deň roztrieštiť na márne kúsky. Vníkala som ju ako príjemné trenie, hladenie a pichanie dolu v lone, silnejšie než inokedy. Antonio mi hovoril zamilované slová v nárečí, naliehavo mi ich šepkal do úst, na krk. Ml-